

IZZIVI ČASA IN KLJUBOVALNA MOC DUHA

Zbornik 9. mednarodnega
logoterapevtskega
simpozija 2024

*DRUŽBA NI ZDRAVA,
JE PA OZDRAVLJIVA.*
Viktor E. Frankl

Celje, Dom sv. Jožef,
15. in 16. marca 2024

IZZIVI ČASA IN KLJUBOVALNA MOČ DUHA
Zbornik 9. mednarodnega logoterapevtskega simpozija

Uredila: MARTIN LISEC, BARBARA ŽNIDERŠIČ
Grafično oblikoval: ANDREJ FERŠ
Izdalo: SLOVENSKO DRUŠTVO ZA LOGOTERAPIJO – LOGOS
Naklada: 100 IZVODOV
Tisk: GRAFIKA GRACER

© Slovensko društvo za logoterapijo – LOGOS, 2024
Ameriška ulica 3, Ljubljana

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

615.852:124.2(082)

MEDNARODNI logoterapevtski simpozij (9 ; 2024 ; Celje)
Izzivi časa in kljubovalna moč duha : zbornik 9.
mednarodnega logoterapevtskega simpozija 2024 :
Celje, Dom sv. Jožef, 15. in 16. marca 2024 / [uredila
Martin Lisec, Barbara Žnideršič]. - Ljubljana : Slovensko
društvo za logoterapijo - Logos, 2024

ISBN 978-961-94737-4-0
COBISS.SI-ID 187682819

DRAGI PRIJATELJI LOGOTERAPIJE!

Kljub prizadevanjem tolikih ljudi za dobro, za mir, sožitje, varnost in sodelovanje, kljub tolikokrat izrečenim besedam, da se moramo učiti iz zgodovine, da ne bomo ponavljali napak in krutosti preteklih generacij, se zdi, kot bi se krogi časa vrteli v prazno. Naš svet se sooča s številnimi težkimi situacijami: vojne, vremenske ujme, podnebna grožnja, gospodarska, politična in finančna negotovost, številne konfliktna situacije, pohod kulture smrti, teptanje človekovih pravic, migracijski tokovi in medkulturne napetosti ... Svetovne razmere se zrcalijo tudi v stiskah, ki jih doživljamo posamezniki. Porajajo se občutki negotovosti, odpirajo se vprašanja smisla in smiselnosti vztrajanja v dobrem ter prizadevanj za lepo, iskreno, pošteno in plemenito ravnanje. Če kdaj, potem v teh časih zagotovo velja trditev Viktorja Frankla: »Družba ni zdrava, je pa ozdravljiva«, misel, ki je tudi rdeča nit vseh simpozijev, ki jih vsako leto pripravlja Društvo Logos.

Za 9. mednarodni logoterapevtski simpozij smo izbrali naslov *Izzivi časa in kljubovalna moč duha*. Izzivi, s katerimi se srečujemo, nas res lahko spravijo v potrto in malodušje, lahko pa postanejo v moči človekove svobode in odgovornosti navdih pri delu z ljudmi in za ljudi na različnih področjih življenja, od vzgoje, zdravstva do oskrbe starejših in obolelih, od dela na področju sociale, umetnosti, športa in duševnega zdravja. Letošnji mednarodni logoterapevtski simpozij je torej povabilo k premagovanju malodušja in črnogledosti ter spodbuda k zavzemanju smiselnih stališč do vsega, kar prinaša življenje, še posebej do vsega, na kar kot posamezniki nimamo neposrednega vpliva.

Mag. Martin Lisec
Predsednik Društva LOGOS

»Človek se mora vsak trenutek zavedati,
da na okoliščine sicer ne more vplivati,
ima pa toliko svobode, da lahko do njih
zavzame stališče.«
Viktor E. Frankl

KAZALO

UVOD	3
PROGRAM	6
POVZETKI PRISPEVKOV IN PREDSTAVITEV AVTORJEV	9
LOGOTERAPIJA V PRAKSI: PREDAVANJA Z RAZPRAVO	14
LOGOTERAPIJA V PRAKSI: DELAVNICE Z AKTIVNIM SODELOVANJEM UDELEŽENCEV	19
KULTURNI UTRINKI	25

PROGRAM

Petek, 15. marca 2024

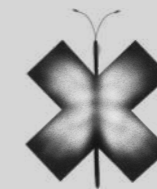
- 15.00 – 15.55 Registracija udeležencev
- 16.00 – 16.25 Glasbeni uvod, Godalni trio Glasbene šole Celje
- Uvodni nagovori
Mag. Martin Lisec, predsednik Društva Logos
Ksenja Kos, predsednica Slovenske krovne zveze za psihoterapijo
Nagovor predstavnika častne pokroviteljice Mestne občine Celje
- 16.30 – 17.30 PRVO PLENARNO PREDAVANJE
- Kljubovalna moč duha v tretjem življenjskem obdobju in vprašanje evtanazije,*
Dr. Jože Ramovš, Ana Ramovš, dr. med.
- 17.30 – 18.00 Odmor za kavo in mreženje
- 18.00 – 19.00 Logoterapija v praksi: predavanja z razpravo

IME IN PRIIMEK AVTORJEV	NASLOV PREDAVANJA
1. Jasna Colnerič	<i>Zakaj vztrajati v pedagoškem poklicu?</i>
2. Darja Kalamar Frece	<i>Kriza smisla življenja pri starostnikih in ponovno iskanje veselja do življenja</i>
3. Martin Lisec, Alenka Vujkovic in Eva Lisec	<i>Razvijanje kljubovalne moči duha pri delu z ranljivimi skupinami in neprosto voljnimi uporabniki</i>
4. Polonca Teršek	<i>Mladi v različnih življenjskih preizkušnjah in odziv s kljubovalno močjo duha</i>
5. Matic Vidic	<i>Bolje prižgati eno svečo kot se pritoževati nad temo. Z logoterapijo med Romi.</i>

- 19.15 *Sem srečen?*
Dramska skupina Lux Theatrum
- 20.15 Pogostitev
- 21.15 Zabavno-spoznavni večer

Sobota, 16. marca 2024

- 8.15 – 8.55 Registracija udeležencev
- 9.00 – 9.15 Glasbeni utrinek, Slavica Tesovnik
Pozdrav podpredsednika DL, Mirka Nidorferja
- 9.15 – 10.15 **DRUGO PLENARNO PREDAVANJE**
- Pogled obličja, ki prebuja kljubovalnost. Kljubovalnost narcisoidnosti od Trstenjakove empatije do Levinasove etike izvoljenosti*
Dr. Edvard Kovač
- 10.15 – 10.45 Odmor za kavo, obisk stojnic in mreženje
- 10.45 – 12.00 **TRETJE PLENARNO PREDAVANJE**
- Franklova diagnoza časa in naša sedanost*
Dr. phil. Heidi Schönfeld
- 12.00 – 13.30 Odmor za skupno pogostitev, nakup knjig, obisk stojnic, mreženje
- 13.30 – 14.30 **ČETRTO PLENARNO PREDAVANJE**
- Bolezni odvisnosti in kljubovalna moč duha*
Slobodan Vujasinovič, dr. med., Anja Klemenc
- 14.30 – 15.45 Logoterapija v praksi: delavnice z aktivnim sodelovanjem udeležencev
IME IN PRIIMEK AVTORJEV	NASLOV PREDAVANJA
1. Tamara Andrašič	<i>Kljubovalna moč duha osebe z onkološko izkušnjo, kreativno reševanje stisk in težav s pomočjo umetnosti ali s pomočjo OH terapevtskih kart</i>
2. Mateja Košar in Janez Slabe	<i>Soočanje z izzivi s pomočjo različnih umetnosti in logoterapije</i>
3. Mirko in Stanka Nidorfer	<i>Ljubim svilo tvoje kože, ko po njej moj prst drsi (Feri Lainšček) ali Od pogleda na zaslonu k pogledu v oči drug drugega – partnerska delavnica</i>
4. Tanja Peček	<i>Logoterapevtske karte in uporaba logoterapije v procesu samozdravljenja in osebne rasti</i>
5. Igor Plohl	<i>Smisel življenja po usodni nesreči</i>
6. Slobodan Vujasinovič, Anja Klemenc, Maks Lenart Černelč	<i>Kako in kdaj zdravnik potrebuje pomoč logoterapevta</i>
- 15.45 *Logoteorija, logoterapija in antropohigiena pri delu z ljudmi in za ljudi*
– predstavitev knjige in diskusija.
Dr. Jože Ramovš
- 16.15 Plenarni sklep simpozija

POVZETKI PRISPEVKOV

PRVO PLENARNO PREDAVANJE

KLJUBOVALNA MOČ DUHA V TRETJEM ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU IN VPRAŠANJE EVTANAZIJE

Dr. Jože Ramovš, izr. prof., logoterapevt

Ana Ramovš, dr. med.

Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, Ljubljana

POVZETEK

Predavanje izhaja iz Franklovega pojma ključna moč duha, ki meri na človekovo smiselno doživljanje in ravnanje v težavni situaciji, kjer človek nima možnosti za ustvarjalno delo in za bogato doživljanje situacije. Takšno področje so tudi vprašanja v zadnji tretjini življenja, še posebej ob koncu življenja. Logoterapija se s svojimi spoznanji ter metodami izrecno posveča tudi temu položaju.

V gerontologiji so ključni trije pojmi:

1. Zdravo staranje, ki zajema ljudi po upokojitvi, ki so relativno zdravi in potrebujejo kakovostne programe za zdravo staranje.
2. Dolgotrajna oskrba se nanaša na ljudi, ki so bolni ali starostno onemogli ter potrebujejo redno pomoč pri opravljanju vsakdanjih opravil, prav tako pa na tiste, ki jim pri tem pomagajo, in sicer neformalne domače in poklicne oskrbovalce.
3. Medgeneracijsko sožitje pa vključuje vse ljudi v skupnosti. Gerontološka pozornost je tu usmerjena v smiselno prenašanje kulturno-zgodovinskega zaklada ter osebnih življenjskih spoznanj in izkušenj starejših na mlajše, v življenjsko zorenje starejših ob mlajših, vzgojo za solidarno dolgotrajno oskrbo potrebnih, za sprejemanje človeškega pešanja in odvisnosti od pomoči, spremljanje umirajočih in drugih vidikov soočanja z umrljivostjo in podobno.

Logoterapija ima znanje in metode za delo na vseh teh področjih, nekatera (na primer odvisnost od pomoči, soočanje z umrljivostjo in spremljanje umirajočih) pa so še posebej primerna za njeno delo in razvoj prav z vidika uporabe in krepitev ključne moči duha. Razvojne možnosti logoteorije so raziskovanje teh področij, logoterapije in preventivne antropohigijene ter razvoj programov za učinkovito poklicno, prostovoljsko in osebno delo na tem področju.

Aktualno vprašanje pri tem je današnja razprava o evtanaziji in pomoči pri samomoru. Ker je to politično pereča tema, je ob razpravi veliko pojmovne nejasnosti. Slovenska strokovna javnost, zlasti zdravniška, je dedič pronicljivega dela našega pokojnega rojaka akademika dr. Jožeta Trontlja, ki je bil na tem področju s svojim znanjem ter z jasno in pronicljivo mislijo mednarodna avtoriteta. V plenarnem predavanju bomo pojasnili glavne pojme s tega področja in ob nedvoumnom

etičnem in logoterapevtskem stališču, ki odklanja vsako ubijanje ljudi in sodelovanje pri tem. Kakor na osnovnih treh gerontoloških področjih, imajo tudi tu teoretična logoterapija – to pomeni celostna antropologija, preventivna antropohigiena in sama logoterapija – zelo dobre možnosti za raziskovanje potrebnih znanj in ustvarjalno oblikovanje delovnih metod, in sicer tako za čas razpravljanja o zakonu o evtanaziji kot tudi za čas po morebitnem sprejetju tega družbenega eksperimenta, kot je to v več evropskih državah.

KLJUČNE BESEDE: zdravo staranje, dolgotrajna oskrba, medgeneracijsko sožitje, evtanazija, logoterapevtsko stališče

O AVTORJEMA

Dr. Jože Ramovš, antropolog in socialni delavec, znanstveni svetnik in izredni profesor, je diplomiral iz skupinskega socialnega dela in iz pastoralne psihologije, pri dr. Antonu Trstenjaku pa doktoriral iz antropološke tematike človekovega doživljanja resničnosti. Opravil je štiriletno podiplomsko specializacijo iz Franklove eksistencialne analize in logoterapije pri dr. Elisabeth Lukas v Münchnu (ima Evropsko diplomu iz psihoterapije), pozneje pa še specializacijo za trenerja partnerske komunikacije. Dela kot raziskovalec, predavatelj in v praksi zlasti na področjih: sožitje med ljudmi in staranje, zasvojenosti in omamljanje. V teoriji se posveča celostni podobi človeka v njegovi telesni, duševni, duhovni, socialni, razvojni in bivanjski razsežnosti. Razvija programe za kakovostno življenje in sožitje med ljudmi na osnovi vsakdanjih sredstev (antropohigiena). Njegova bibliografija šteje nad tisoč enot (znanstvene, strokovne in poljudne knjige, članki, prispevki na kongresih, radiu, televiziji in spletu, mentorstva pri diplomah, magisterijih in doktoratih).

Ana Ramovš je zdravnica, dela v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana. Na Inštitutu Antona Trstenjaka je zaposlena za krajši delovni čas, opravlja delo raziskovalke na področjih zdravega staranja, preventivne medicine, javnega zdravja, geriatrije, etike, telemedicine in teleoskrbe. Sodeluje pri koordinaciji nacionalnih in mednarodnih projektov, povezanih z zdravstvenimi vidiki gerontologije in dolgotrajne oskrbe.

DRUGO PLENARNO PREDAVANJE

POGLED OBLIČJA, KI PREBUJA KLJUBOVALNOST DUHA

Kljubovalnost narcisoidnosti od Trstenjakove empatije do Levinasove etike izvoljenosti
Dr. Edvard Kovač

POVZETEK

Kljubovalnost duha se pojavlja že ob začetku filozofije. Če na obzorju grške filozofije razumemo *ljubezen do modrosti* kot iskanje resnice, potem vidimo, da se s Sokratom filozofija začne z uporabo zoper naivno dojetje resnice. V imenu *duha resnice* je potrebno kljubovati relativizmu, hedonizmu in cinizmu. Njegov učenec Platon je ta pogled na življenje in resnico razvil v celovit nauk.

V novejšem času se znova utrjuje misel, da si resnico ustvarjamo sami. Iznašli so celo izraz *post-resnica*. Prof. Trstenjak se je takšni intelektualni drži upiral in jo imel za oholost. Človekov duh je duh skromnosti, čistosti idej in poštenja, da človek priznava to, kar se javlja zunaj njega.

Priznal je, da pred njim stoji najčudovitejši fenomen, ki ga srečuje, to je drugi človek. Kljubovati mora svojim predsodkom in vnaprejšnjim idejam ter se dati ponižno poučiti od njega. Trstenjak je bil v svojem pojmovanju osebnega odnosa pod vplivom Martina Bubra. Emmanuel Levinas pa je šel še veliko dlje. Spoznal je, da drugi človek, ki je pred menoj in ki me gleda, ne bo nikoli isto kot jaz. Drugi bo prebudil mojo vest in zahteval neskončno etičnost. Zato sem pred trpečim obličjem neskončno odgovoren. Preko tega klica govori Bog sam. Pogled drugega me izvoli za enkratno poslanstvo, kajti včasih lahko bližnjemu odgovorim samo jaz. Njegov pogled me bo učil nove logike, logike ljubezni, ki me po popeljala tja, kjer še nikoli nisem bil.

KLJUČNE BESEDE: kljubovalnost, empatija, odgovornost, logika ljubezni

O AVTORJU

Prof. dr. p. Edvard Kovač se je rodil leta 1950 v Gornji Radgoni. Študiral je filozofijo in teologijo v Ljubljani, nato pa na Katoliškem inštitutu v Parizu, kjer je leta 1986 doktoriral iz filozofije Emmanuela Levinasa. Etiko in filozofsko antropologijo je že leto prej predaval na Filozofski fakulteti ICT-ja v Toulousu, kjer je postal profesor. Od leta 1992 je predaval etiko na širih fakultetah Ljubljanske univerze. V svoji filozofiji zagovarja personalistično etiko in scotistično filozofijo. V Parizu in Ljubljani je bil tudi študentski duhovnik. Je tudi esejist, ki je za knjigo *Oddaljena bližina* prejel Rožančevo nagrado.

TRETJE PLENARNO PREDAVANJE

FRANKLOVA DIAGNOZA ČASA IN NAŠA SEDANJOST

Dr. phil. Heidi Schönfeld, direktorica Arhiva Elisabeth Lukas, logoterapevtka

POVZETEK

Razmerje med družbo in posameznikom je vedno kompleksno. Po eni strani so posamezniki tisti, ki vplivajo na družbo, jo oblikujejo, določajo njeno klimo in identiteto. Obenem se v družbenem kontekstu odraža vsa vrednostna različnost posameznikov, ki jo sestavljajo, kar v posameznih obdobjih obstoja in razvoja družbe ustvarja različne oblike sožitja ali tenzij. To se odraža na področju kulture ter socialnih in družbenih razmerij. V nekaterih obdobjih zgodovine je tenzij manj, v drugih jih je več. Če sledimo Franklovi misli, s katero je na podlagi znanstvenega preučevanja in lastne izkušnje diagnosticiral stanje evropske družbe v 20. stoletju ter ugotovil, da »družba ni zdrava, je pa ozdravljiva«, potem lahko zatrdimo, da so človeške skupnosti s sociološkega vidika vedno potrebne *zdravljenja*. Z drugimi besedami, v človeških skupnostih so vedno področja, ki potrebujejo izboljšave, korekcije. Družbena stvarnost je namreč živa, nove razmere, ki jih prinašajo novi časi, zahtevajo nove ukrepe in rešitve. Pomislimo samo na zahodno civilizacijo v tem trenutku naše zgodovine, na starostno strukturo prebivalstva, na pojav migracij, na prevladujočo antropologijo, na potrošništvo, na odnos do tradicionalnih vrednot, ter na načine, kako se na ravni politik družba odziva na te probleme, kako se te politike odražajo v notranjih trenjih v družbi ter kako vplivajo na kakovost življenja posameznih članov družbe.

Viktor Frankl je sredi prejšnjega stoletja prepoznal *štiri patologije časa*, s pomočjo katerih je diagnosticiral vek, v katerem je živel. Izvorno je patologija veja medicinske znanosti, ki se

ukvarja s proučevanjem sprememb v strukturi in funkciji celic, tkiv ter organov, ki so povezane z boleznimi. Patologi preučujejo vzroke bolezni, mehanizme njihovega razvoja, njihovo prepoznavanje in razumevanje. Prav tako igrajo ključno vlogo pri postavljanju diagnoz in predlaganju terapevtskih pristopov. Beseda *patologija* se pogosto uporablja tudi v širšem smislu, zunaj medicinskega konteksta, za opisovanje odstopanj od norme ali nepravilnosti v nekem procesu. Na primer, lahko slišite izraz *patologija vedenja*, ki označuje neko odstopanje ali nepravilnost v obnašanju. Izraz *patologija časa* se včasih uporablja v filozofskem ali družboslovnem kontekstu za opisovanje odstopanj od norme v smislu časa, na primer nestabilnosti, nereda ali drugih anomalij v zvezi s časom. Na ta način je izraz uporabil tudi Frankl.

Predavateljica skozi prizmo *štirih patologij časa*, ki jih je Frankl diagnosticiral v prejšnjem stoletju, razmišlja o krizah in izzivih sedanje zahodne družbe. Ugotavlja, katere patologije časa lahko prepoznamo v 21. stoletju, išče načine, kako se nanje odzvati, kakšne *zdravilne* logoterapevtske pristope izbrati za *zdravljenje družbe, ki ni zdrava*. Njena moč se namreč pogosto izgublja v labirintih nesmislov, v antropološkem redukcionizmu, nepravičnosti in nepoštenosti ter v krhanju vrednostnih sistemov. Pri tem je pomembno sporočilo optimizma: družba je ozdravljiva. Z drugimi besedami: prepoznavanje patologij časa ni razlog za malodušje ali obup, ampak spodbuda za iskanje in udejanjanje vsega tistega, kar v ta svet in ta čas vnaša smisel in upanje.

KLJUČNE BESEDE: patologija časa, družba in posameznik, logoterapevtski pristop

O AVTORICI

Dr. Heidi Schönfeld je logoterapevtka, ki je študirala in zaključila logoterapijo pri dr. Elisabeth Lukas, edini trenutno še živeči briljantni učenki Viktorja Frankla. Je akreditirana članica Mednarodnega združenja za logoterapijo in eksistencialno analizo Inštituta Viktorja Frankla na Dunaju. Vodi Arhiv Elisabeth Lukas v Bambergu v Nemčiji (<https://www.elisabeth-lukas-archiv.de/>), kjer poučuje logoterapijo, vodi supervizije in izvaja izobraževanja s področja *Logoterapevtsko vodeni pogovor*. Je vodja Akademije za logoterapijo, poleg tega pa kot logoterapevtka dela še v zasebni ordinaciji. Skupaj z Alexandrom Veselyjem, edinim vnukom Viktorja Frankla, vodi tudi izobraževanje *Logoterapija na spletu*. To izobraževanje iz logoterapije poteka v nemščini, tekom leta pa tudi v angleščini (<https://logotherapie-online.com/>). Skupaj z Elisabeth Lukas je izdala nekaj knjig, kot so: *K smislu usmerjena psihoterapija. Logoterapija Viktorja Frankla v teoriji in praksi. Psihoterapija v dostojanstvu. Konkretna Logoterapija*. [na voljo tudi v hrvaščini: *Konkretna logoterapija. Psihoterapija u Dostojanstvu*]. Vsled pristnega prijateljstva z dr. Cvijeto Pahlijna je nastala tudi kratka spletna stran v slovenščini in hrvaščini.

ČETRTO PLENARNO PREDAVANJE

BOLEZNI ODVISNOSTI IN KLJUBOVALNA MOČ DUHA

Slobodan Vujasinovič, dr. med. spec. dermatovenerologije, logoterapevt, predstojnik dermatologije Medical Group Fabjan
Anja Klemenc, študentka medicine

POVZETEK

Odvisnost v svetovnem merilu predstavlja enega izmed poglavitnih zdravstvenih ter psihosocialnih problemov. Gre sicer za zazdravljivo kronično bolezen, katere razvoj je odvisen od genetike, okolja in posameznikovih življenjskih izkušenj. V Sloveniji na prvem mestu vseh odvisnosti najdemo alkohol, ki je globoko vpleten v našo kulturo. Po ocenah NIJZ je v primežu prekomernega pitja približno 250.000 prebivalcev, posredno pa njihova odvisnost vpliva tudi na njihove najbližje. V logoterapiji Viktorja Frankla bi na tem področju še posebej izpostavili tehniko kljubovanja duha, ki predstavlja dragoceno orodje tako pri preventivi kot samem zdravljenju vseh bolezni odvisnosti, še posebej alkoholizmu. Na predavanju bomo govorili o tehniki kljubovanja duha in njeni koristi ter se dotaknili osnov alkoholologije, ki je v naši družbi še kako aktualna.

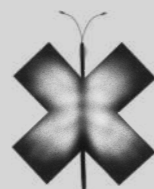
KLJUČNE BESEDE: logoterapija, holističen pristop, odvisnost, kljubovanje duha

O AVTORJEMA

Slobodan Vujasinovič, dr. med., je leta 1980 diplomiral na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Kot splošni zdravnik je služboval v Radečah, Rimskih Toplicah in Laškem, nato pa opravil specializacijo iz dermatovenerologije. Strokovno se je izpopolnjeval tudi v tujini in objavil več strokovnih člankov, bil soavtor nekaj strokovnih knjig ter predaval v sklopu številnih izobraževalnih programov. Končal je študij logoterapije, ki jo v vsakodnevni praksi aktivno uporablja kot dopolnitev klasičnih načinov zdravljenja.

Anja Klemenc je študentka medicine 6. letnika na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Vse od začetka študija sodeluje v ambulanti dr. Vujasinoviča in se aktivno udeležuje dermatoloških in logoterapevtskih kongresov. Prav tako je soavtorica številnih prispevkov na področju dermatopsihologije, logoterapije ter psihosomatike.

LOGOTERAPIJA V PRAKSI: PREDAVANJA Z RAZPRAVO

ZAKAJ VZTRAJATI V PEDAGOŠKEM POKLICU?

Jasna Colnerič, prof. slov., mag. manag. izobraževanja, specializantka logoterapije

POVZETEK

Poslanstvo pedagoškega poklica nosi v sebi globoko odgovornost in obenem neizmerno priložnost za oblikovanje prihodnosti. Biti učitelj, vzgojitelj ali pedagog pomeni imeti v rokah ključ do znanja, vrednot in razvoja posameznika ter družbe kot celote. Smo graditelji mostov med preteklostjo in prihodnostjo, saj skozi izobraževanje oblikujemo temelje, na katerih stoji vsako posamezno življenje. Spodbujamo radovednost, kritično razmišljanje in hkrati gradimo mostove med različnimi kulturami in generacijami. V tem oziru postane poslanstvo pedagoškega poklica nenehna pot do izboljšanja raziskovanja in navdiha, smo gonilo družbene spremembe, saj oblikujemo mislece, ki bodo krojili pot prihodnosti. Imamo moč, da vplivamo na življenja in na svet, ki prihaja. Vztrajanje v pedagoškem poklicu je lahko izjemno nagradujoče, čeprav se pogosto soočamo z nerealnimi izzivi in zahtevami, ki niso objektivne. Vse to na nek način vpliva na našo avtonomijo in se pogosto sprašujemo, zakaj vztrajati v takšni obliki pedagoškega dela. Pozabljamo pa, da se avtonomija učitelja nanaša na sposobnost in pravico učitelja, da samostojno odloča in oblikuje svoje strokovno delo ter pedagoške prakse. Pomembno je razumeti, da avtonomija učitelja ne pomeni nobene odtujenosti od sodelovanja z drugimi v šolskem okolju, ampak morajo zunanji deležniki znati upoštevati tudi meje avtonomnosti učiteljevanja, ki mnoge pripelje samo še do odgovornih odločitev v smeri izhoda iz poklica.

KLJUČNE BESEDE: logopedagogika, pedagoška moč, avtonomija učitelja, obstoj, vztrajati

O AVTORICI

Jasna Colnerič prihaja iz pedagoških vrst. Ima 12 let izkušenj na področju izobraževanja odraslih, kjer dela predvsem z ranljivimi ciljnim skupinami. Kot profesorica slovenščine pri svojem delu uporablja načela eksistencialne analize in logopedagogike, kjer omenjeni področji uporablja predvsem motivacijsko. Trenutno opravlja delo osnovnošolske učiteljice in se sooča z mnogimi izzivi učiteljevanja v času, ko je na preizkušnji učiteljeva integriteta in avtonomija.

KRIZA SMISLA ŽIVLJENJA PRI STAROSTNIKI IN PONOVO ISKANJE VESELJA DO ŽIVLJENJA

Darja Kalamar Frece, univ. dipl. teol., mag. psihosoc. pom. in spec. logoterapije, logoterapevtka

POVZETEK

Vsako življenjsko obdobje prinese svojevrstne izzive. Kako smo opremljeni za spoprijemanje s temi izzivi in celo preizkušnji, je precej odvisno od nas samih. Če izzivi presežejo naše zmožnosti, lahko nastopi kriza. Eno takšnih obdobj s pogostejšim pojavljanjem kriz je gotovo starost.

Starost v vsakdan prinaša precej drugačne izzive kot ostala življenjska obdobja. Izzivi in tudi preizkušnje, ki begajo v tem obdobju, so različni: upokojitve, zmanjšanje dohodka zaradi upokojitve, bolezen, izguba bližnje osebe, onemoglost, odhod v dom za starostnike, odhod (odraslih) otrok od doma, občutek nekoristnosti, pritisk svojcev zaradi nemoči, krčenje socialnega kroga itd.

Ko pride do preizkušenj pri nas samih ali pri naših najbližjih, je zelo pomembno, da znamo to sprejeti in najti v vsem tem nek smisel. Logoterapija tudi v tem življenjskem obdobju ponuja veliko možnosti, kako ovrednotiti krizo in ponovno osmisлити življenje. Je pa od vsakega posameznika odvisno, ali to želi in kljub starosti kvalitetno preživeti preostanek svojega življenja. Zato je volja do sprememb v življenju odločilna, da posameznik vztraja, dela na sebi in se samopresega, da ponovno najde smisle v svojem življenju.

Teoretska podlaga nam kaže, da lahko vedno najdemo smisel. V logoterapiji se za dosego tega poslužujemo različnih metod, predvsem ključvalne moči duha in zavzemanja pozitivnega stališča do usodnih stanj (kot so primeri izzivov, omenjeni zgoraj). Ob tem nas vodi misel Viktorja Frankla, da je naše življenje smiselno ne glede na starost in je smiselno do zadnjega našega diha.

KLJUČNE BESEDE: smisel življenja, kriza, svobodna volja, odgovornost, osebna zrelost, ključvalna moč duha, sprememba stališča, izpolnjevanje smisla življenja

O AVTORICI

Darja Kalamar Frece je na Teološki fakulteti pridobila naziv univerzitetna diplomirana teologinja, nato pa je na Fakulteti za uporabne družbene študije zaključila še logoterapevtsko smer magistrskega študijskega programa Psihosocialna pomoč. Kot samostojna podjetnica v svojem podjetju *Srečanje, psihosocialno svetovanje* je ob delu opravila specializacijo iz logoterapije. Posveča se preventivnim in kurativnim programom, ki jih opravlja in izvaja v obliki terapij, svetovanj, predavanj, seminarjev in delavnic. Verjame, da velikokrat že zgolj prava beseda ljudem pomaga k boljši kakovosti njihovega življenja. Pomaga predvsem staršem pri vzgoji, učiteljskim kolektivom pri delu z učenci, otrokom pri odnosih s sovrstniki, mladostnikom pri procesu odraščanja, ženskam pri njihovi vlogi v družbi, zaposlenim s težavami na delovnih mestih ter parom in zakoncem pri krepitevi medsebojnih odnosov.

RAZVIJANJE KLJUBOVALNE MOČI DUHA PRI DELU Z RANLJIVIMI SKUPINAMI IN NEPROSTOVOLJNIMI UPORABNIKI

Mag. Martin Lisec, psihoterapevt logoterapevt

Alenka Vujkovic, psihoterapevtka logoterapevtka

Eva Lisec, prostovoljka, študentka 4. letnika socialne pedagogike

POVZETEK

Vsako psihosocialno in/ali psihoterapevtsko delo je v svojem bistvu delo z ranljivimi uporabniki.

Razlog, da se katerakoli oseba obrne po pomoč k psihoterapevtu, je skoraj vedno skrajna stiska, ki jo doživlja v svojem življenju. Za psihoterapevtsko pomoč se namreč ljudje praviloma odločijo šele takrat, ko so v svojem primarnem in sekundarnem socialnem krogu izčrpali vse druge možnosti in pomoči. Zato je pomembno, da psihoterapevt kljub mogoče drugačnemu videzu empatično prepozna klientovo ranljivost, kajti to je ključ za prepoznavanje notranjih moči, s pomočjo katerih bo klient lahko krepil lastno opolnomočenje.

V predavanju bomo predstavili psihoterapevtsko in preventivno psihosocialno delo z obsojenkami in pripornicami iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig, ki ga predavatelj izvaja na Inštitutu Stopinje v okviru preventivnega projekta *Stopinje v svobodo*. Osebe na prestajanju kazni zapora so ranljive z več vidikov. Že samo dejstvo zapora jih dela ranljive, mnoge so ranjene zaradi prekarnih odnosov, v katerih živijo, nekatere so ranjene zaradi raznih oblik zasvojenosti, s katerimi se soočajo, tiste, ki imajo otroke, so ranjene v svoji materinski vlogi. Pozornost bomo namenili tudi delu z neprostopvoljnimi uporabniki. Gre za situacije, ko so posamezniki vključeni v programe zaradi sodnih odločb, prisilne hospitalizacije ali družinskih razmer, ki zahtevajo intervencijo, brez lastne izrecne privolitve ali želje. Neprostopvoljna vključenost v socialnovarstvene in psihosocialne programe predstavlja posebno obliko ranljivosti.

Izpostavili bomo logoterapevtske načine za krepitev kljubovalne moči duha oziroma notranje trdnosti pri delu z ranljivimi osebami. Cilj tovrstnih intervencij je preprost: trpečim osebam *homo patiens* pomagati, da postanejo ljubeče osebe *homo amans*.

KLJUČNE BESEDE: ranljivi uporabniki, osebe v stiski, neprostopvoljni uporabniki

O AVTORJIH

Mag. Martin Lisec je psihoterapevt, predavatelj, mediator, coach. Je ustanovitelj Inštituta Stopinje ter soustanovitelj Inštituta za logoterapijo. Leta 1995 je ustanovil in kot direktor vodil projekt *Skala*, ki še danes velja za pionirski projekt uličnega dela v Sloveniji. Študij logoterapije je zaključil leta 2015 pri dr. Cvijeti Pahljina, leta 2022 je pridobil Evropsko diplomu iz psihoterapije. Je tudi akreditiran član Viktor Frankl Inštituta z Dunaja in predsednik Društva Logos.

Alenka Vujkovic je psihoterapevtka in univ. dipl. ekonomistka. Več kot 20 let je delala v bančnem okolju. Pri štiridesetih se je odločila za novo poklicno pot na področju psihoterapije in leta 2015 končala specialistični študij logoterapije pri dr. Cvijeti Pahljina, potem ko je zaključila propedeutiko na SFU Ljubljana. Leta 2022 je pridobila Evropsko diplomu iz psihoterapije. Od leta 2014 deluje v zasebni psihoterapevtski praksi in je sodelavka Inštituta Stopinje, kjer je vodja raznih projektov s področja psihosocialne pomoči. Je članica Društva Logos, od leta 2022 dalje pa tudi članica komisije za podeljevanje EAP diplom v okviru SZKP.

Eva Lisec je maturirala na umetniški gimnaziji v Kopru, smer klavir, sedaj je študentka 4. letnika socialne pedagogike. Izkušnje pri delu z ljudmi nabira preko študijskih praks in preko prostovoljnega dela. Leta 2023 je prevzela vodenje novoustanovljenega pevskega zbora v ZPKZ Ig, v katerega so vključene osebe na prestajanju kazni zapora. Doslej so pripravile tri uspešne nastope. Tudi sicer jo zanima delo z depriviligiranimi osebami.

MLADI V RAZLIČNIH ŽIVLJENJSKIH PREIZKUŠNJAH IN ODZIV S KLJUBOVALNO MOČJO DUHA

Polonca Teršek, prof. defektologije, logoterapevtka

POVZETEK

Mladi se vedno znova srečujejo z različnimi življenjskimi preizkušnjami. Pri delu z njimi opažam, da se na posamezne situacije zelo različno odzivajo, največkrat odvisno od teže posameznega dogodka in od prazaupanja, ki ga dobijo znotraj svoje družine. Ko najdejo osebo, ki vanje verjame, so zmožni kljubovati času, vrstnikom, staršem, svetu. Kljubovalna moč je vidna že pri zelo majhnih otrocih, ki jo starši pogostokrat označijo za trmo, sama pa zaznavam, da obstaja razlika med trmo in med kljubovanjem.

V preteklem letu so me zaznamovali samomorilni dogodki mladih, ki so se zgodili v našem kraju, odziv delodajalca na dogodek, kjer sem imela možnost krizno svetovati sodelavcem, ki so bili neposredno povezani.

V teh kritičnih situacijah se mi potrjuje, da tisti, ki se jih »ujame« v mrežo pomoči, zmorejo kljubovati, če najdejo smisel znotraj sebe in se odločijo zanj.

KLJUČNE BESEDE: Mladi v različnih življenjskih preizkušnjah in odziv s kljubovalno močjo duha

O AVTORICI

Polonca Teršek je po poklicu prof. defektologije. Takoj po končanem študiju je opravljala poklic razredne učiteljice na osnovni šoli z nižjim izobrazbenim standardom, od maja 2000 pa je zaposlena kot vodja enote na Centru za socialno delo Celje – enota Laško, kjer še vedno opravlja tudi strokovno delo na področju varstva otrok in družine. Slednje zajema: delo z visoko konfliktnimi odnosi – razvezami in razpadi družin ter svetovanje družinam, otrokom in mladostnikom ter posameznikom v stiski. V okviru preventivnega programa 17 let izvaja program *Skupine za starše*, kjer se starši preko delavnic srečajo z različno vzgojno, partnersko in starševsko tematiko. Pri delu ji je v pomoč znanje iz družinske mediacije ter logoterapije. Od septembra 2021 izvaja logoterapijo za družine, otroke in mladostnike ter pare v okviru svoje *Družinske svetovalnice Dotik*, prej pod mentorstvom dr. Cvijete Pahljina, od junija 2022 pa samostojno.

BOLJE PRIŽGATI ENO SVEČO KOT SE PRITOŽEVATI NAD TEMO – Z LOGOTERAPIJO MED ROMI

Matic Vidic, prof. teol., univ. dipl. filozof, specializant logoterapije

POVZETEK

Ljudje smo vsak trenutek izzvani, da odgovorimo na vprašanja, ki jih postavlja življenje. In če odgovorimo, smo odgovorni. Z odgovorom pa ne odgovarjamo le življenju, temveč tudi sebi. Kajti vsak trenutek je moj, zame, pa tudi zate, saj se v odnosu do drugega pokažem, kdo v resnici sem jaz. Z vsakim dejanjem si oblikujemo spomenik, ki bo stal še takrat, ko nas več ne bo.

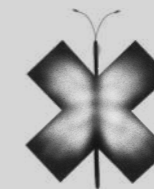
Lahko je ljubiti tistega, ki nas ljubi in tistega, ki nam je blizu. Težje je ljubiti tistega, ki nam ni

blizu, ki ga ne poznamo in se ga celo bojimo ali sovražimo. Ob slednjih se pokaže naša resnična kvaliteta, se konsolidirajo naše vrednote. Živeti ob Romih je velik preizkus, ki zahteva močno razločevanje. Pri slednjih je močno prisotna kolektivna nevroza – bivanjska praznosta, iz katere izhajajo agresivnost, odvisnosti in depresija. Če želimo pomagati, moramo najprej podati roko, in sicer tako, da jo sami stegnemo proti drugemu, in če ga želimo spoznati, ga moramo najprej spoštovati. Ni dovolj, da ga gledamo takšnega, kot je, ampak takšnega, kakšen bi lahko postal v svoji najboljši različici.

KLJUČNE BESEDE: kljubovalna moč duha, samopreseganje, pastoralna logoterapija, Romi, odgovornost, bivanjska praznosta, samopodoba

O AVTORJU

Matic Vidic je mož in oče, stalni diakon, terapevt in romski misijonar. Svoje poslanstvo je začel v Slovenski vojski, kjer je sedem let kot uniformiranec opravljal nalogo svetovalca poveljnikom in skrbel za duhovno oskrbo pripadnikov. Sedaj pa poleg poslanstva pomaga ljudem, da niso žalostni, deluje v največjih romskih naseljih Žabjak in Brezje, kjer vodi skupine za samopomoč, vrši pastoralo in pomaga pri socializaciji. Pravi, da je tako velike rane, kot jih nosijo Romi, mogoče pozdraviti samo z ljubeznijo. Pri delu z Romi se čuti nagovorjenega predvsem zato, ker gre za kolektivno zlorabljenega ljudi in osebe z izrazito nizko samopodobo. Rad poudari, da je šel v naselje, da bi spremenil Rome, a so oni spremenili njega.

LOGOTERAPIJA V PRAKSI: DELAVNICE Z AKTIVNIM SODELOVANJEM UDELEŽENCEV

KLJUBOVALNA MOČ DUHA OSEBE Z ONKOLOŠKO IZKUŠNJO, KREATIVNO REŠEVANJE STISK IN TEŽAV S POMOČJO UMETNOSTI ALI S POMOČJO OH TERAPEVTSKIH KART

Tamara Andrašič, organizatorica socialne mreže, logoterapevtka

POVZETEK

Na delavnici bo avtorica skozi svojo osebno zgodbo onkološke izkušnje osvetlila, kako samopreseči strahove in kako nuditi pomoč osebi z onkološko izkušnjo. Kako najti smisel in pot do rešitve skozi kreativni pristop, skozi karte, pisanje in branje. Na delavnici boste spoznali vaje, ki vas lahko pripeljejo od izziva do rešitve in vam prikažejo, kako kljubovanje duha deluje, ne glede na to, kaj se vam dogaja ali v kakšni stiski ste. Dotaknili se bomo vprašanj: Kako si olajšati pot do cilja? Kako velik pomen imajo podpora, pogovor in vključevanje posameznika pri doprinosu k družbi? Kaj predstavlja smisel in razlog za življenje, kljub oviram, boleznim in morebitnim stiskam? Kako krmariti med vsem, kar se dogaja zunaj nas in kako biti dobro, navkljub vsemu, kar nas potiska na rob? Kako poskrbeti za občutek pripadnosti, varnosti in zaupati, da obstaja načrt za slehernega človeka. Karte nas peljejo sproščeno na abstrakten in zabaven način do rešitve izziva. Logoterapija ni samo pogovor, ampak je rešiteljica življenj.

KLJUČNE BESEDE: smisel, iskanje rešitev, kreativnost, umetnost, kljubovanje duha, karte kot orodje do rešitev težav

O AVTORICI

Tamara Andrašič je psihoterapevtka z logoterapevtskim pristopom delovanja. Je avtorica knjige *Zaupaj življenju*. Od leta 2018 izvaja psihoterapevtsko dejavnost v zasebni praksi v Kopru. Že več let deluje kot članica različnih društev za psihoterapijo in psihosocialno pomoč. Zaposlena je bila v Društvu za pomoč odvisnikom od nedovoljenih drog. Je tudi članica skupine strokovnjakov za duševno zdravje, partnerka programa za obvladovanje osebnostnih motenj in duševnih stisk ter tajnica v Slovenskem društvu za logoterapijo – Logos. Njeno področje delovanja obsega partnersko in individualno terapijo, pri kateri pomaga preseči problematiko vzorcev, navad, anksiozna stanja, stiske, depresije, strahove, travme, škodljiva prepričanja in različne oblike zasvojenosti. Zadnja leta intenzivno sodeluje kot predavateljica na področju razvoja čustvene inteligence in kot terapevtka z več podjetji in društvi, kot so Telekom, Društvo pljučnih bolnikov, Arriva in medicinsko pedikuro An.nika, na področju ozaveščanja in odpravljanja stresa na delovnem mestu ter izboljšanja komunikacije. V terapevtski proces vključuje umetnost in kreativne načine iskanja rešitev. Pomaga pri iskanju rešitev in pri odločitvah v težavnejših življenjskih in poslovnih obdobjih. Skupaj z obalnim društvom CPPK – Centrom za psihoterapijo in psihosocialno pomoč Koper in v sodelovanju z Mestno občino Koper sodeluje s kriznim in mladinskim centrom v Kopru, kjer izvaja individualne terapije in delavnice

za otroke ter mladostnike na osnovnih in srednjih šolah. V letu 2022 je prevzela strokovno vodenje podporno terapevtske skupine onkoloških bolnikov v ZD Koper, imenovano Skupina za samopomoč bolnikom z rakom Koper v okviru Društva onkoloških bolnikov Slovenije. Na delavnici boste spoznali, kako pomembna je podpora v obliki pogovora skozi primere ter vaje za reševanje stisk in težav na kreativen način s pomočjo OH terapevtskih kart.

SOOČANJE Z IZZIVI S POMOČJO RAZLIČNIH UMETNOSTI IN LOGOTERAPIJE

Janez Slabe, dipl. slik., specializant logoterapije

Mateja Košar, univ. dipl. ped., logoterapevtka

POVZETEK

Udeleženci boste imeli več možnosti izražanja in soočanja s svojimi notranjimi vsebinami. Logoterapevtske vsebine vas bodo nagovarjale h poglobljenemu razmisleku in umetniškem zaznavanju, doživljanju in ustvarjanju. Imeli boste čas in prostor, da se izrazite tako verbalno kot neverbalno preko umetniških izraznih sredstev. V umetniškem delu delavnice boste izpostavljeni doživljanju glasbe, likovnemu ustvarjanju ter koreografiji plesa v krogu kot ustvarjalnemu gibu.

KLJUČNE BESEDE: umetnost, zaznavanje, doživljanje, ustvarjanje, likovna umetnost, ples, glasba, logoterapija

O AVTORJEMA

Janez Slabe je ustvarjalec na področju likovne umetnosti in glasbe. Diplomiral je iz slikarstva pod mentorstvom dr. Kiki Klimt. Tudi njegovi ostali mentorji so bili akademski slikarji: Mladen Jernejec, dekan na Šoli za risanje in slikanje ter Tone Rački, likovni mentor pri Javnem skladu za kulturne dejavnosti. Razstavlja v okviru Društva likovnikov Logatec ter deluje v skupini akvarelistov pod mentorstvom Petra Lazarevića. Na pobudo dr. Cvijete Pahljina je izvajal likovne delavnice na taborih v Žički kartuziji, vključil pa se je tudi v študij logoterapije. Je član Slovenskega društva za logoterapijo in že več let sodeluje na mednarodnih logoterapevtskih simpozijih.

Mateja Košar raziskuje področje umetnosti in psihoterapije v svojem poklicu vzgojiteljice in tudi širše. V letih 2017-2021 se je pridružila študiju logoterapije pri dr. Cvijeti Pahljina, s katero je sodelovala tudi pri vodenju taborov v Žički kartuziji. Kot prostovoljka že več let dela na telefonih za pomoč v duševni stiski. Je članica Slovenskega društva za logoterapijo in že več let sodeluje na mednarodnih logoterapevtskih simpozijih. Sodeluje tudi z različnimi umetniki; od likovnih, plesnih, dramskih in glasbenih, ker meni, da njihove dejavnosti dobro vplivajo na psihično zdravje tako otrok kot odraslih.

LJUBIM SVILO TVOJE KOŽE, KO PO NJEJ MOJ PRST DRSI (FERI LAINŠČEK) ALI OD POGLEDA NA ZASLONU K POGLEDU V OČI DRUG DRUGEGA – PARTNERSKA DELAVNICA

Mirko Nidorfer, prof. slov., bibl. spec., logoterapevt – vodja skupine

Stanka Nidorfer, predm. učit. mat. in fiz., katehistinja, logoterapevtka

POVZETEK

Kako lahko zakonca/partnerja še po 10, 20, 30, 40 letih prižigava ogenj ljubezni? Kako lahko ohranja erotični naboj po naravni poti brez umetne inteligence?

Delo za zakonski/partnerski odnos je vseživljenjski projekt. Kako lahko vse življenje ostajava ljubimca? Odnos ljubimcev temelji na odnosu moškega in ženske, ne matere in očeta. Oba morava poskrbeti, da bova v očeh drugega še po 20 letih zakona zaznala tiste drobne iskre, ki govorijo: Ljubim te in želim si te!

Zakonski/partnerski odnos je ples med socialno-čustveno-duhovno-erotično inteligenco. Veščine v dvoje, ki se jih lahko naučimo na življenjskem romanju v dvoje od romantike, randijev, branja v dvoje, pisanja ljubezenskih pisem, dvorjenja po poroki, so dosegljive vsakemu z malo ljubečega truda in v vseh letnih časih zakona.

Spolnost je dejanje, kjer se moški in ženska združita v eno popolno celoto. To je trenutek, ko se zgodi popoln stik na vseh nivojih človeškega zavedanja: fizičnega, čustvenega, mentalnega in duševnega. Spolnost moramo doživljati z vsemi čutili in na vseh nivojih zavedanja. Spolnost je ples dveh bitij, ne samo dveh teles.

V zakonskem/partnerskem odnosu so obredi sveti časi in kraji, ko upočasnimo ritem pulza srca in duha. Nekaj teh veščin, utrinkov, zamisli ljubečih kompetenc v dvoje bomo spoznali v delavnici, ki bo samo predokus/predigra, da si vzameva čas za vikend delavnico brez tehnoloških motilcev, ampak samo z okusom poslušanja, čutenja, dotikanja najine dvojine. Na delavnico lahko pridete v dvoje, lahko pa tudi sami in nova spoznanja in veščine prenesete vašemu partnerju/partnerici.

Ljubezen je potrpežljiva in ljubezen nikoli ne mine (1 Kor 13, 4.8)! Če verjamete v to svetopisemsko misel, ste na pravi poti, da obiščete partnersko delavnico in osvežite vajino dvojino. Torej, kako lahko s ključno močjo duha ljubezni greva drug ob drugem izzivom časa naproti? Zmoreva s hvalnico hoje v dvoje.

KLJUČNE BESEDE: partnerska terapija, vseživljenjsko učenje v dvoje, branje v dvoje v partnerski terapiji, romantika, erotika, duhovnost, ljubimca-zakonca

O AVTORJEMA

Mirko Nidorfer je profesor slovenščine, bibliotekarski specialist in logoterapevt. Stanka Nidorfer je predmetna učiteljica matematike, fizike in gospodinjstva ter logoterapevtka. Poročena sta že dobrih 41 let in imata tri odrasle otroke in 7 vnukov. Oba sta rojena v istem letu prejšnjega stoletja, leta 1960. Polovico življenja sta preživela v središču Prlekije, v Ljutomeru, drugo polovico pa v Mariboru. Njun življenjski projekt je delo za zakonski odnos, a katerim sta začela davnega leta 1970 in se odvija še danes. Vmes sta uspela uresničiti še nekaj bolj ali manj pomembnih projektov, kot so študij, družina in podobno. Poleg poklicnega dela sta deset let delala kot prostovoljca na telefonu za pomoč v stiski v Društvu Zaupni telefon Samarijan. Deset let sta sodelovala na projektih za družine in zakonce v Kolpingovem združenju Slovenije v družinski sekciji Družinska sreča, kjer sta organizirala delavnice za družine, vikende za družine s pomočjo fundacije Eurofamilia in Renovabis in sodelovala tudi z Zavodom Žički tabor za duhovno rast pri organizaciji poletnih duhovnih taborov. V zadnjih desetih letih pomagata pri ustanavljanju in vodenju zakonskih skupin v okviru društva Družina in Življenje. Doslej sta že pomagala pri »rojstvu« osmih zakonskih skupin. Zadnja zakonska skupina je v župniji Kamnica. Leta 2021 sta oba zaključila štiriletni študij logoterapije. Mirko z diplomsko nalogo *Pomen*

branja v dvoje v partnerski terapiji in vseživljenjskem učenju sožitja v dvoje – logoterapevtski pogled na uporabo biblioterapije, Stanka pa z diplomsko nalogo *Pisanje dnevnika kot terapija v času izolacije: vsakodnevno odkrivanje malih smislov in življenjskega smisla v času izolacije zaradi koronavirusa*. Oba sta aktivna v Slovenskem društvu za logoterapijo – Logos: Mirko je podpredsednik, Stanka pa članica Disciplinske komisije. Od leta 2022 sta oba študenta 2. letnika študija Duhovno izpopolnjevanje na Teološki fakulteti v Ljubljani. Posvečata se bolj preventivi zakoncev kot kurativi s pomočjo logoterapevtskih tehnik in njunih življenjskih izkušenj.

LOGOTERAPEVTSKE KARTE IN UPORABA LOGOTERAPIJE V PROCESU SAMOZDRAVLJENJA IN OSEBNE RASTI

Tanja Peček, univ. dipl. psih., logoterapevtka

POVZETEK

Na delavnici bo predstavljen projekt logoterapevtskih kart, ki jih lahko vsakdo uporabi v svetovalni ali terapevtski praksi, pri različnih logoterapevtskih delavnicah ali zgolj pri lastnem povezovanju z modrostmi logoterapije.

V drugem delu delavnice izvajalka spregovori o načinih, pri katerih ji je logoterapevtska modrost pomagala pri premagovanju lastnih izzivov ter posledično o oblikah vključevanja duhovne perspektive v programe svetovanja, coachinga in osebne rasti.

KLJUČNE BESEDE: logoterapija, osebna rast, logoterapevtske karte, osebna izkušnja

O AVTORICI

Tanja Peček je zadnjih deset let delala na različnih področjih sociale, zdravstva in zaposlovanja, predvsem v obliki svetovanj in izobraževanj ter psihoedukacije s področij obvladovanja stresa, skrbi zase ter oblikovanja zdravih in kvalitetnih ter ljubečih odnosov, tako s sabo kot z drugimi. Pri delu jo vodijo tudi različne prakse čuječnosti, dihalne tehnike in načini vključevanja duhovne dimenzije v samozdravljenje. Njena strast sta delo z mladimi in promocija ljubečega odnosa do sebe in drugih, obožuje pa tudi naravo, ples in meditacijo.

SMISEL ŽIVLJENJA PO USODNI NESREČI

Mag. Igor Plohl, prof. geog. in soc.

POVZETEK

Namen delavnice Smisel življenja po usodni nesreči je v praksi predstaviti stališče Viktorja Frankla, da je mogoče smisel bivanja odkrivati tudi v skrajnih okoliščinah. Mag. Igor Plohl je postal paraplegik po usodnem padcu z lestve 25. junija 2008. Kljub invalidnosti je uspel osmisлити svoje življenje in mu dodati nesluteno razsežnost, ki marsikoga navdušuje. Plohl je avtor več knjig, ki so doživele odlične odzive med bralci. Njegova prva slikanica *Lev Rogi – sreča v nesreči* je nastala po dobrodelni prireditvi, ki so jo zanj pripravili njegovi učenci. Plohl od

takrat otroke, mladino in odrasle osvešča o invalidnosti. Opravi več kot 240 predstavitev svoje življenjske zgodbe in knjig ter doma in v tujini izdal več kot deset knjig. Predstavitev bo namenjena opisu avtorjeve življenjske poti in iskanju smisla življenja kljub hudi obliki hendikepiranosti. V uvodnem delu avtor predstavi svoje življenje pred nesrečo, usoden padec z lestve in dolgotrajno bolnišnično, zaposlitveno in poklicno rehabilitacijo. Plohl je namreč kljub paraplegiji zaposlen kot bolnišnični učitelj. V nadaljevanju predstavi vnovično osamosvojitve, izdajo prve slikanice, svoje poslanstvo ambasadorja gibalno oviranih invalidov, ki osvešča na pozitiven način in predstavlja predvsem možnosti invalidov na kulturnem, športnem in izobraževalnem področju. Predstavitev popestri s poučnimi videoposnetki, ki so večinoma avtorski in so namenjeni seznanjanju javnosti o potrebah in možnostih ljudi z invalidnostjo. Ob koncu predstavitve bo sledil pogovor.

KLJUČNE BESEDE: invalidnost, paraplegija, ključne družbene vrednote (zdravje, solidarnost, spoštovanje)

O AVTORJU

Mag. Igor Plohl je diplomiral leta 2003 na Pedagoški fakulteti Maribor in postal profesor geografije in sociologije. V februarju 2014 je na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru pridobil naziv magister znanosti – področje izobraževanja. Zaposlen je kot profesor v Bolnišnični šoli Maribor, ki deluje na Kliniki za Pediatrijo UKC Maribor in je organizacijsko enota OŠ Bojana Iliča. Leta 2023 je za svoje pedagoško delo na področju šolske geografije prejel priznanje dr. Jakoba Medveda (DUGS). Je avtor številnih knjig, ki so namenjene osveščanju o invalidnosti in drugačnosti. Njegova najbolj prepoznavna avtobiografska literarna zbirka je o levu Rogiju; levu, ki po usodnem padcu postane gibalno oviran, kljub temu pa živi pestro, polno in srečno življenje. Od izdaje prve knjige je po vsej Sloveniji (gostoval je tudi v tujini) opravil več kot 240 predstavitev. Od leta 2009 do danes je izdal več kot deset knjig v Sloveniji in tujini.

Izdana dela:

- *Lev Rogi – sreča v nesreči*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2009.
- *Ne domišljaj si!*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2012.
- *Lev Rogi najde srečo*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2014.
- *Ne domišljaj si!*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2016.
- *Pustolovščine v Prlekiji*, Založba Pivec, 2017.
- *Rogi in Edi na paraolimpijskih igrah*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2018.
- *Lev Rogi najde srečo: Braillova pisava - tipanka*, Univerzitetna založba, 2019.
- *Lev Rogi v Afriki*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2020.
- *Lucas Makes a Comeback*, Holiday House, New York, 2021.
- *Lucas at the Paralympics*, Holiday House, New York, 2021.
- *Brezzobi tiger*, Založba Pivec in Državni svet RS, 2021.
- *Toothless tiger*, Založba Pivec in Državni svet RS, 2021.
- *Lev Rogi premaguje ovire*, Založba Pivec in Zveza paraplegikov Slovenije, 2022.
- *Rogi findet sein Glück*, Mabuse-Verlag, Frankfurt am Main, 2022.
- *Happy Again*, Holiday House, New York, 2022.

KAKO IN KDAJ ZDRAVNIK POTREBUJE POMOČ LOGOTERAPEVTA

Slobodan Dani Vujasinović, dr. med. spec. dermatovenerologije, logoterapevt, predstojnik dermatologije Medical Group Fabjan
Anja Klemenc, študentka medicine

POVZETEK

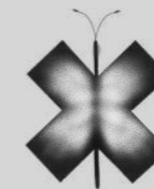
Na delavnici si bomo preko krajšega predavanja in diskusije poskušali ustvariti sliko, kako se lahko logoterapevt ali psihoterapevt katerekoli druge veje vključi v zdravstveni tim ob obravnavi različnih bolezenskih stanj. Tak način zdravljenja predstavlja celosten, torej holistični pristop, ki je dandanes vedno bolj dobrodošel, čeprav v javnem sistemu za njegovo kvalitetno izvedbo pogosto primanjkuje časa. Ob bolezni ima človek, ki je po principih tridimenzionalno bitje, ponavadi okrnjeno telesno ali psihološko dimenzijo, medtem ko je duhovna praviloma ohranjena in zdrava. Posledično je prav ta ključnega pomena za zdravljenje, še posebej pri težjih, kroničnih in psihosomatskih obolenjih. Pri obravnavi slednjih je še posebej pomembno, da se zavedamo dejstva, da je človek bistveno več kot le medicinska diagnoza. Da se za vsakim pacientom skriva edinstvena oseba, ki za uspešnejše zdravljenje potrebuje individualiziran pristop. Skozi konkretne primere iz klinične prakse bomo poskušali prikazati, kako lahko vključevanje psihoterapevta v tim bistveno pripomore h kvalitetnejši in uspešnejši obravnavi pacienta.

KLJUČNE BESEDE: logoterapija, holistični pristop, psihosomatika, bolezen

O AVTORJEMA

Slobodan Dani Vujasinović je leta 1980 diplomiral na Medicinski fakulteti v Zagrebu, dve leti kasneje pa opravil strokovni izpit v Ljubljani. Kot splošni zdravnik je služboval v Radečah, Rimskih Toplicah in Laškem. Dermatovenerologijo je specializiral na Kliniki za kožne in spolne bolezni v Zagrebu. Strokovno se je izpopolnjeval v Parizu, na Dunaju, v Münchenu, na Nizozemskem (psihodermatologija), v Avstraliji, Kanadi, ZDA, Braziliji, v nemškem klimatskem dermatološkem zdravilišču, v Izraelu ob Mrtvem morju. Doma in na tujem je objavil več strokovnih člankov, je soavtor nekaj strokovnih knjig, več let je predaval na Srednji zdravstveni šoli Celje različne strokovne predmete, večkrat organiziral preventivna predavanja v različnih krajih Slovenije, deset let je bil športni zdravnik KK Pivovarna Laško. Študij logoterapije je končal leta 2016, trenutno dela kot predstojnik dermatologije v Medical Group Fabjan Celje. V svoji vsakodnevni praksi redno uporablja logoterapijo kot dopolnitev klasičnega dermatološkega zdravljenja in zagovarja celostni, holistični pristop do človeka – pacienta. Na kongresih dermatologov in logoterapevtov doma in v tujini si s svojimi sodelavkami vedno prizadeva za aktivno udeležbo.

Anja Klemenc je študentka medicine 6. letnika na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Vse od začetka študija sodeluje v ambulanti dr. Vujasinovića in se aktivno udeležuje dermatoloških in logoterapevtskih kongresov. Prav tako je tudi soavtorica številnih prispevkov na področju dermatopsihologije, logoterapije ter psihosomatike.

KULTURNI UTRINKI**GLASBENI UVOD**

Godalni trio Umetniške gimnazije Glasbene šole Celje

Zasedba in program godalnega tria Umetniške gimnazije Glasbene šole Celje pod mentorstvom prof. Petre Arlati Kovačič.

Mentorico nadomešča prof. Kristian Kolman

Izvajalci: **David MARINŠEK** (violina), **Em BORNŠEK** (viola), **Ajda DRNOVŠEK** (violončelo)

PROGRAM

F. A. Hoffmeister – Terzetto Scolastico 1. in 2. stavek,

H. Spietler – Leichte Serenade für Streichtrio

O IZVAJALCIH

Trio v sestavi David Marinšek, Ema Bornšek, in Ajda Drnovšek deluje dve leti. Vsi člani so v četrtem letniku programa Umetniške gimnazije, smer glasba I. Gimnazije v Celju in Glasbene šole Celje. David prihaja iz razreda violine Barbare Bizjak Komadina, Ema je dijakinja viole iz razreda mag. Kristiana Kolmana, Ajda pa je v razredu violončela Aleksandra Kuzmanovskega. Trio deluje pod mentorstvom violinistke profesorice Petre Arlati Kovačič. Kot uspešni dijaki srednješolskega izobraževanja na Glasbeni šoli Celje se udeležujejo tekmovanj in seminarjev za godala ter so izvedli številne nastope v Celju.

SEM SREČEN?

DRAMSKA SKUPINA LUX THEATRUM

PREDSTAVA

Igralska zasedba: **Doroteja Berložnik, Brina Klinar, Tinkara Kramer, Svit Stisovič, Julija Teršek in Florjan Žagar.**

Režiserka: **Magdalena Hrastnik**

O IZVAJALCIH

Dramska skupina LUX THEATRUM deluje v Laškem že od leta 2018. Ime smo si naredili sami, ker smo želeli biti s svojim igranjem na odru luč občinstvu in z druženjem v skupini živeti iskreno prijateljstvo. Na oder smo postavili že kar nekaj produkcij, in sicer: *Izgubljeni sin* (aktualizacija svetopisemske zgodbe, avtorica Magdalena Hrastnik), *Cankarjevih 12 ljubezni*, *Uvod h Krstu*

pri Savici, Premiero F. Milčinskega, dramo *Razgaljeni* (avtorici Tina Vorina in Alja Špec) in še nekaj krajših besedil in pesmi, nekatere od njih so objavljene tudi na naši Facebook strani. Že tri leta z nami sodeluje tudi dramski igralec Rok Matek iz primorskega gledališča. Na vajah smo ga vedno veseli, saj nam pokaže pravo pot v igri, nam da kakšen nasvet, zna približati teater in njegove zakonitosti v tem času. Kadar pa je potrebno, nas zna tudi razvedriti in sprostiti. Z njegovo pomočjo smo spoznali veliko različnih žanrov odrskega ustvarjanja. Nazadnje pa smo na odrske deske postavili komedijo *Burundanga – Droga resnice*. Seveda pa upamo na še mnogo uspešnih gledaliških projektov v sodelovanju z njim.

GLASBENI UTRINEK

Slavica Teskovnik, logoterapevtka

O IZVAJALKI

Je slikarka, pesnica in izvajalka uglasbene poezije ob spremljavi kitare. Pri kulturno-umetniškem delovanju ter delu v dopisništvu in dokumentarni fotografiji se je vedno soočala s človekom in družbo. Stike z javnostjo in delo z ljudmi, tudi skozi pisano besedo, nadgrajuje z znanjem logoterapije.

BELEŽKE

ZAHVALA DONATORJEM 9. MEDNARODNEGA LOGOTERAPEVTSKEGA SIMPOZIJA

Slovensko društvo za logoterapijo – Logos in logoterapevtska skupnost se iskreno zahvaljujeta donatorjem 9. mednarodnega logoterapevtskega simpozija, ki ste podprli izvedbo simpozija v letu 2024.

ČASTNA POKROVITELJICA

IZZIVI ČASA IN
KLJUBOVALNA
MOC DUHA